

جامه‌شناسی خودکشی

(زندگیش در جوامع در حال گذار)

مؤلفان: دکتر رستم منتی

دکتر طاه‌عشایری

❖ سرشنا سه : منتی ، رستم ، ۱۳۵۲ -	
❖ عنوان و نام پدیدآورندگان : جامعه شناسی خودکشی (خودکشی در جوامع در حال گذار) ، رستم منتی و طاها عشایری	
❖ مشخصات نشر: البرز کرج، انتشارات ملرد ۱۳۹۸	
❖ مشخصات ظاهری : ۲۵۸ ص	
❖ شابک : ۰-۱۷۴-۴۹۱-۶۰۰-۹۷۸ ISBN	
❖ وضعیت فهرست نویسی : فیبا یاد داشت : کتابنامه	
❖ شابک افزوده : طاها عشایری ۱۳۵۴ -	
❖ موضوع : خودکشی	❖ جنبه های اجتماعی
❖ موضوع : Suicide/Suicide -- Social aspects	
❖ رده بندی نویسی : ۳۶۴/۱۵۲۲	
❖ رده بندی : ۵۶۳/۱۷۴-۴۹۱-۶۰۰-۹۷۸ ISBN / ج ۲ / م ۸	
❖ شماره کتابشناسی ملی : ۵۶۳۶۵۳۱	

- نام نشر : ملرد
- نام کتاب : جامعه شناسی خودکشی (خودکشی در جوامع در حال گذار)
- مؤلفان : رستم منتی و طاها عشایری
- نوبت چاپ : اول ۱۳۹۸
- شمارگان : ۱۰۰۰ نسخه قیمت : ۳۰۰۰۰ تومان
- شابک : ۰-۱۷۴-۴۹۱-۶۰۰-۹۷۸
- چاپ : موسسه فرهنگی هنری روزنه روجیم rojimeh.rojim@gmail.com
- آدرس انتشارات ملرد : البرز، کرج، چهار راه مصباح، بلوار ذوب آهن، ایستگاه اول (شهید چمران) ساختمان بهار ۰۹۱۲۵۶۴۸۸-۲ ۳۲۵۶۷۵۶۷

ISBN:978-600-491-174-0

خودکشی یک مسئله اجتماعی جهانی محسوب شده و ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر جامعه و حیات جمعی را تهدید می‌کند. خودکشی به تعبیر دورکیم، کنشی مستقیم یا غیرمستقیم است که فرد آگاهانه به حیات خود پایان می‌دهد، اما کنشی فردی و ریشه اجتماعی دارد. خودکشی و رخ داد آن، نشان‌دهنده، نوعی از بی‌سازمانی اجتماعی یا به تعبیر جامعه‌شناسان، بی‌هنجاری اجتماعی است که جامعه آن را تجربه می‌کند. جامعه امروزی، در یک میان گذار از سنت به پسا سنت قرار گرفته، گرچه خودکشی پدیده‌ای جهانی محسوب می‌شود، اما علت‌ها و ریشه‌های آن برحسب شرایط فرهنگی و نظام جغرافیایی، تفاوت می‌پذیرد. در همه فرهنگ هم خودکشی امر مذموم بوده و فرهنگ‌های اجتماعی آن را به عنوان رفتاری نامطلوب تلقی می‌کنند و سعی در مقابله با آن را دارند. به هر حال خودکشی در جامعه امروزی هم علت جامعه‌شناختی داشته است. در پاسخ به علت کلی خودکشی در ساختار فرهنگی و جغرافیایی جوامع می‌توان گفت که یک علت مهم خودکشی مسئله انسجام و شدت پیوستگی هنجارهای اجتماعی در زمینه نظارت بر جامعه است. فشار اجتماعی بر کنشگران عدول نموده از «نظارات جمعی، زمینه‌ساز خودکشی است. به تعبیر دورکیم در جوامع مکانیکی، قوانین از نوع زاجره هستند و هدف اصلی آن حفظ همبستگی، هموایی و یکنواختی بیشتر بوده و هرگونه ابداعی که به نظر جامعه ممکن است برای ارزش‌های جامعه خطرآفرین باشد، با آن خشن برخورد می‌شود. هدف اصلی این همبستگی، محدود کردن کج روان جامعه، کاهش آرزوهای فردی، تسلط نمودن جمع بر فرد و ترمیم وجدان جمعی است. به زعم تونس، شناخت نزدیکی که جوامع سنتی نسبت به هم دارند، شرایطی که فراهم نموده که کوچک‌ترین

تخلف و کج‌روی به‌راحتی نمایان می‌شود و در سریع‌ترین زمان ممکن در سراسر قوم پخش می‌شود، چنین نظارت سنتی، زمینه شیوع ناپهنجاری‌ها را محدود می‌کند. هدف از تکرار این سنت پیشگیری از جرائم اجتماعی است تا میزان همنوایی و نظارت و همچنین همبستگی سلسله مراتبی پایدار بماند؛ اما تداوم آن، فشارهای اجتماعی بیشتری را برای کنشگران ایجاد می‌کند، به تعبیری، اقدام به خودکشی انعکاسی از اعتراض نمادین به مسئله اجتماعی و فشارهای ساختاری و اجتماعی است. خودکشی افراد بیشتر به مسئله ساختارهای اجتماعی (خانواده، اجتماع و نهادهای اجتماعی) بستگی داشته و از آن تأثیر می‌برد. خودکشی در جوامع سنتی و مدرن علت کاملاً متفاوت نیز پیدا می‌کند. بر این اساس کتاب فدی در پنج فصل به شرح زیر تنظیم شده است.

- فصل اول: فصل تحت عنوان بنیادی نام‌گذاری شده است. این فصل مفاهیم خودکشی، علت وقوع خودکشی، چرایی آن را در اجتماع در حال گذار تبیین و تشریح نموده است.

- فصل دوم: این فصل تحت عنوان دیدگاه‌های تحولی است و دیدگاه‌های حاکم بر خودکشی را مورد تبیین قرار داده است.

- فصل سوم: فصل سوم از کتاب به مطالعات تجربی صورت گرفته خارجی و داخلی در باب خودکشی اختصاص یافته است و هر کدام را در بخش‌های مجزا مورد بررسی قرار داده است.

- فصل چهارم: فصل پایانی کتاب تحت عنوان بحث و نتیجه‌گیری آمده و علت کلی و مهم خودکشی را با تکیه بر دیدگاه‌های نظری تفسیر و جمع‌بندی نموده است.

اثر حاضر حاصل تلاش متفکران و پژوهشگرانی است که در پایان کتاب، اسامی ذکر شده و این کتاب بدون کنکاش‌های نظری و تجربی آن‌ها به ثمر نمی‌رسید. امید

است بتواند در راستای شناسایی هر چه بهتر علت خودکشی و کمک به سیاست‌گذاران اجتماعی (متصدیان امور اجرای قوانین و نظام کنترل اجتماعی) در جهت کاهش خودکشی جوانان و نوجوان، مثمر ثمر قرار بگیرد.

دکتر رستم متی، عضو هیئت علمی مرکز آسیب‌شناسی ایلام

دکتر طاهّا عشایری، مدرس دانشگاه کاشان

www.ketab.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۱	فصل اول: مفاهیم بنیادی
۱۲	مقدمه
۱۷	علت شناسی خودکشی
۳۲	فصل دوم : دیدگاه های نظری خودکشی
۳۳	مقدمه
۳۳	مبانی نظری
۳۳	مفهوم خودکشی
۳۵	بنیان گذاران مفهوم خودکشی
۳۶	دورکیم
۳۹	موریس هالبواکس
۴۲	ژیرارد
۴۴	هنری و شورت
۴۶	کاوان
۴۶	گیس و مارتین
۴۷	داگلاس
۴۷	فروید
۴۸	لستر
۴۸	آشنايدرمن
۴۹	گلدر
۵۰	شیوه های رایج خودکشی در جامعه
۵۰	وضعیت خودکشی در جهان و ایران
۵۱	دیدگاه های نظری خودکشی
۵۲	سرمایه اجتماعی و خودکشی
۵۳	بورديو
۵۴	جیمز کلمن

۵۵	 رابرات پاتنام
۵۶	 فرانسیس فوکویاما
۵۷	 واین بیکر
۵۸	 ایوا کاکس
۵۹	 مایکل ولکاک و دیپا نارایان
۶۱	 بو روئستاین
۶۳	 ناهایت و گوشال
۶۶	 لینا ورن برن
۶۷	 ویلانووا، جوسا
۶۷	 مؤلفه های سرمایه اجتماعی
۶۷	 اعتماد اجتماعی
۶۸	 اعتماد بین شخصی
۶۹	 اعتماد بنیادی
۶۹	 اعتماد عام یا تعمیم یافته
۶۹	 اعتماد به نظام یا سیستم
۷۷	 حمایت اجتماعی
۸۴	 مشارکت اجتماعی
۸۸	 انسجام اجتماعی
۹۶	 نظریه بی سازمانی اجتماعی
۹۸	 نظریه های احساس فشار
۹۹	 تئوری آنومی دورکیم
۱۰۵	 تئوری آنومی مرتون
۱۰۷	 نظریه لی و اتسلندر
۱۰۹	 نظریه آنومی و ساختار خانواده
۱۱۰	 تئوری احساس محرومیت نسبی
۱۱۴	 بحران هویت اجتماعی و خودکشی
۱۱۴	 الف. هویت
۱۱۹	 ب. بحران هویت و فرایند خودکشی

۱۲۷	ج. بیگانگی اجتماعی.....
۱۴۲	نظریه تبیین فرهنگی فقر و بروز خودکشی.....
۱۴۸	نظریه فقر منزلتی.....
۱۵۳	کاگرد اجتماعی دین و خودکشی.....
۱۶۲	ساختار نظام خانواده.....
۱۶۵	فصل سوم : مطالعات تجربی خودکشی در جهان و ایران.....
۱۶۶	مقدمه.....
۱۶۶	الف. منابع جهانی.....
۱۷۵	ب. پژوهش های داخلی.....
۱۸۵	فصل چهارم : بحث و نتیجه گیری.....
۱۸۶	مقدمه.....
۱۸۸	فهم جامعه شناختی خودکشی.....
۱۹۶	منابع.....